

Høringsinnspill fra Miljøpartiet De Grønne til kommuneplanens samfunnsdel 2025-2040

1. Klima- og naturkrisen må være rammen for all planlegging

(Side 10, 24–25 i høringsutkastet)s. 10, 24–25 i høringsutkastet)

Vi står midt i en global klima- og naturkrise. Dette må være det overordnede premisset for samfunnsdelen. Når teksten på s. 24–25 sier at arealnøytralitet ikke skal være til hinder for prosjekter som er viktige for utvikling av kommunen, uthules prinsippet fundamentalt. Arealnøytralitet må være et bindende mål, ikke en fleksibel formulering som åpner for naturtap. Prosjekter som hevdes å være «viktige» må vurderes i lys av naturens tålegrenser – ikke omvendt.

Forslag til tekst: «Klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring og ramme for all kommunal planlegging. Alle beslutninger må vurderes i lys av naturens tålegrenser og hensynet til kommende generasjoner.»

2. Arealnøytralitet og jordvern må styrkes – ikke svekkes

(Side 28, arealstrategi 6 og 9)

I versjonen fra kommunedirektøren sto det tydelig at Nordre Follo skal være arealnøytral, med nullvisjon for tap av matjord. I høringsutkastet åpnes det for unntak som undergraver hensikten og gjør prinsippet uforpliktende.

MDG mener:

- Nullvisjonen for tap av matjord beholdes uten forbehold.
- Arealnøytralitet forstås som et reelt mål: all nedbygging av natur må kompenseres med restaurering eller tilsvarende tiltak, uten åpning for «viktige prosjekter».
- Kommunen bør bruke arealnøytralitet som et virkemiddel for å ta vare på natur og økosystemer, og på sikt ha som mål å bli arealpositiv.

Konkrete tekstforslag:

- Høringsutkastet (s. 24): «Vi gjenbraker, deler varer og lokaler og gjenvinner.»
– Forslag: «Vi gjenbraker, ombraker, reparerer, deler varer og lokaler og gjenvinner.»
- Høringsutkastet (s. 24/28): «Vi har som mål å bli en arealnøytral kommune.»
– Forslag: «Vi er en arealnøytral kommune.»
- Høringsutkastet (s. 28, arealstrategi 6): «Arealnøytralitet skal dog ikke være til hinder for at prosjekter som er viktige for utvikling av kommunen realiseres.»
– Forslag: Stryk.
- Ny presisering: «Grå arealer (allerede utbygde eller dårlig utnyttede områder) skal tas i bruk før natur vurderes.»

3a. Oslofjorden og vannkvalitet

(s. 10 og s. 27)

På s. 10 beskrives den dårlige tilstanden i Oslofjorden, men uten forpliktende språk. Oslofjorden er i krise, og dette må gjenspeiles i samfunnsdelen.

Forslag til tekst: «Kommunen skal bidra til å bedre tilstanden i Oslofjorden. All utbygging og arealbruk skal redusere avrenning og forurensning, og sikre at vannforekomstene får bedre økologisk tilstand.»

På s. 27 står det: «Vi vil også at de mindre tettstedene våre i Skotbu, Kråkstad, Siggerud og Svartskog skal videreutvikles og ha nødvendig vekst.»

Forslag til ny tekst: «Vi vil også at de mindre tettstedene våre i Skotbu, Kråkstad, Siggerud og Svartskog skal videreutvikles med formål om vedlikeholdsvekst, innenfor naturens tålegrense, ved å ta i bruk dårlig utnyttede eller grå arealer.»

3b. Naturrestaurering

(s. 10)

Høringsutkastet omtaler klima og miljø, men uten tydelige forpliktelser om restaurering av ødelagte naturområder. Nordre Follo har allerede mange arealer som er grøftet, nedbygd eller på andre måter forringet, og disse representerer et stort potensial for restaurering.

MDG foreslår at samfunnsdelen bør forplikte kommunen til aktivt å restaurere våtmarker, vassdrag, myrer og andre ødelagte naturområder, som et eget virkemiddel for å stanse naturtap, bedre økosystemtjenester og styrke klimatilpasningen.

Nytt forslag. «Kommunen skal aktivt restaurere våtmarker, myrer, vassdrag og andre ødelagte naturområder. Naturrestaurering er et sentralt virkemiddel for å stanse naturtap, bedre økosystemtjenester, redusere flom- og overvannsrisiko og styrke klimatilpasningen.

4. Folkehelse og grøntområder

(se s. 20 og s. 27)

Grøntområder og nærnatur er avgjørende for både fysisk og psykisk helse, og må forstås som en grunnleggende del av kommunens folkehelsearbeid. Forskning viser at tilgang til natur reduserer stress, angst og depresjon, styrker fysisk aktivitet og gir barn viktige arenaer for lek, utvikling og læring.

I høringsutkastet kobles grøntområder til «hensyn til vern og vekst» (s. 27). Dette er en farlig utvanning, fordi det setter naturen opp som et forhandlingskort i møte med utbyggingspress. MDG ber om at denne teksten styrkes

Forslag til ny tekst: Grøntområder, marka og blågrønne strukturer er grunnleggende folkehelseiltak. De skal ligge fast som prioriteringer, og ikke balanseres mot vekst. Kommunen forplikter seg til å sikre at lekeplasser og fritidsanlegg er helse- og miljøvennlige, slik at barn får trygge oppvekstmiljøer og Oslofjorden beskyttes mot mikroplast.»

5. Økonomisk bærekraft og framtidige generasjoner

Høringsutkastet vektlegger «stabil økonomistyring» (s. 15) og «balansert utviklingspolitikk» (s. 27). Samtidig vet vi at de største økonomiske kostnadene fremover kommer fra klimaendringer og naturtap. MDG ber om at samfunnsdelen tydelig sier:

- Forebygging er billigere enn reparasjon.

- Manglende klimatiltak gir langt høyere kostnader på sikt (flom, overvann, ekstremvær, beredskap).

Forslag til ny tekst i hovedmål 1 (s. 15) og Arealstrategi (s. 27).

- «Forebygging er billigere enn reparasjon. Manglende klimatiltak gir langt høyere kostnader på sikt i form av flom, overvann, ekstremvær og beredskap. Økonomisk bærekraft forutsetter at kommunen investerer i forebygging og klimatilpasning.»

6. Demokratisk forankring og barnets beste

Arealstrategi 10 (Se side 28). Vi støtter at barnets beste løftes frem i arealstrategiene. Men dette må presiseres: Barnets beste handler også om retten til å vokse opp med tilgang til natur og et stabilt klima.

Forslag til tekst: «Barnets beste skal legges til grunn i arealpolitikken. Det innebærer også retten til å vokse opp med tilgang til natur og et stabilt klima.»

Generelle merknader:

Merknad til s. 13 – «Nyskapende»

Formuleringen «Vi rigger kommunen for radikal innovasjon. Når vi gir fra oss kontroll, åpner vi for kreativitet og kraften i frivilligheten, næringslivet og sosiale entreprenører» er uklar og kan gi inntrykk av at kommunen fraskriver seg ansvar.

MDG mener: Samskaping er positivt, men det må skje innenfor rammen av demokratisk styring, miljøhensyn og sosial rettferdighet.

Forslag til ny tekst:

«Vi rigger kommunen for innovasjon som styrker fellesskap og bærekraft. Samskaping med frivillighet, næringsliv og sosiale entreprenører skal skje innenfor rammen av demokratisk styring og tydelig kommunalt ansvar. Vi sørger for at innovasjon ikke går på bekostning av klima og miljø, men heller bidrar positivt til å gjøre kommunen mer robust med hensyn til klima, natur og folkehelse.»

Merknad til s. 18 – Hovedmål 2: Vi har god livskvalitet og lever aktive liv

Dagens tekst vektlegger parkering, men nevner ikke kollektivtransport, som er det viktigste virkemiddelet for både klima, folkehelse og sosial inkludering. Ved å sette kollektivtransport først, tydeliggjøres at hovedstrategien er å redusere bilavhengigheten. Samtidig ivaretas hensynet til universell utforming og at enkelte grupper må bruke bil.

Forslag til ny tekst:

«Innbyggerne har tilgang til et effektivt og tilgjengelig kollektivtilbud. Det skal også være muligheter for parkering når bil er eneste mulighet for transport, slik at så mange som mulig opplever å kunne delta i samfunnet, uavhengig av livsfase og funksjonsevne.»

Merknad til s. 23 – «Vi har mangfoldige bomiljøer»

Arkitektur er mer enn fasader – den former rammene for menneskers liv og gir identitet til lokalsamfunnene våre. Variasjon, estetisk kvalitet og gode uterom skaper trivsel, fellesskap og tilhørighet, mens dårlig planlagt bebyggelse kan bidra til isolasjon og utrygghet. Forskning viser at gjennomtenkt arkitektur og byutforming styrker psykisk helse, fremmer møteplasser og kan forebygge kriminalitet.

Samtidig er arkitektur en del av vår historie og kulturarv. Kommunen har et ansvar for å ta vare på kulturhistoriske bygg og arkitektoniske særpreg, slik at vi ikke mister identitet og historisk kontinuitet i møte med vekst og fortetting. Nye bygg bør spille sammen med eksisterende bebyggelse og bidra til å videreføre lokale kvaliteter.

MDG foreslår derfor et nytt kulepunkt under overskriften «Vi har mangfoldige bomiljøer»:

- «Arkitekturen skal være variert, bærekraftig og av høy estetisk kvalitet. Kommunen skal ta vare på kulturhistoriske bygg og arkitektonisk arv, og sikre at nye bygg spiller sammen med lokale kvaliteter. Gode bygg og uterom skal fremme trivsel, møteplasser og trygghet, og bidra til å forebygge kriminalitet – uten å skape lysforurensning.»

Merknad om indikatorer og oppfølging

Samfunnsdelen peker ut viktige mål, men uten gode indikatorer blir det vanskelig å måle framgang og holde kommunen ansvarlig.

MDG foreslår at samfunnsdelen bør tydelig forplikte kommunen til å utvikle og følge opp indikatorer for klima, natur, folkehelse og sosial bærekraft. Sentrale indikatorer bør blant annet dekke:

- Arealnøytralitet og jordvern (nedbygd natur, restaurert natur, tap av matjord).
- Oslofjorden og vannkvalitet (avrenning, økologisk tilstand).
- Tilgang til grøntområder og nærnatur, særlig for barn og unge.
- Klimagassutslipp og klimatilpasning.
- Sosial bærekraft og inkludering.

På denne måten kan samfunnsdelen følges opp i handlingsdelen og i årlige rapporteringer – og gi innbyggerne reell mulighet til å holde kommunen ansvarlig.

Ekstraforslag fra MDG

I tillegg til de konkrete tekstendringene vi foreslår til høringsutkastet, mener vi det er viktig å supplere samfunnsdelen med noen overordnede perspektiver:

1. Regionalt samarbeid: Kommunen skal sørge for tett og godt samarbeid med nabokommunene i regionen for å løse felles utfordringer innen klima, miljø, næringsutvikling og beredskap.
2. Nullvisjon mot hæverk: Vi tar vare på våre felles verdier og har en nullvisjon mot hæverk, med satsing på forebygging og involvering av barn og unge.
3. Rene lokalmiljøer: Lokalmiljøene skal være rene, og alle skal kjenne på et felles ansvar for å ikke forsøple.

4. Forebygging gjennom oppvekst: Vi erkjenner at en god og sunn oppvekst forebygger utenforskap, helseproblemer og kriminalitet, og kommunen må prioritere tidlig innsats.
5. Gründer- og næringsfremme: Kommunen bør stille noen lokaler til rådighet for lokale gründere for å stimulere til kortreiste varer og tjenester, som både styrker lokalmiljøene og reduserer klimaavtrykket.